

A kis keresőgukker ugyanakkor egy dologra alkalmasnak bizonyult: leszerelhettem a távcsőről és bevihettem az iskolába, ahol azon keresztül nézhettem a táblát. Az addigra már kiderült, hogy erősen rövidlátó vagyok, szemüveget azonban továbbra sem voltam hajlandó a lakásunkon kívül hordani. Ez a kis gukker viszont elfért a tenyeremben, odatarthattam a szemem elé, és legalább egy-egy pillantás erejéig fölmérhettem, hogy mit kéne a táblán látnom. Sajnos, nem sikerült észrevétlenül csinálnom, a tanárok kiszúrták, és rám szóltak, hogy mivel szórakozom. Tartottam attól, hogy elszedik tőlem, úgyhogy pár nap kísérletezés után inkább otthon hagytam a gukkert.

A többiek, az osztálytársak tudtak közös szenvedélyünkről, hiszen gyakran direkt az ő fülük hallatára tárgyaltuk meg a világegyetem fejlődéstörténetét, mint ahogy abbéli meggyőződésünket sem rejtettük elöttük véka alá, hogy most, hogy az amerikaiak megcsinálták az űrrepülőgépet, a szovjetek is hamarosan kirukkolnak valami hasonlóval, onnantól pedig nincs megállás, néhány éven belül megvetjük a lábunkat a Marson, megkezdődik a Naprendszer gyarmatosítása, azután az emberiség kilép a végtelen kozmoszba, és csatlakozik azon intelligens fajok táborához, amelyek úgy utazgatnak keresztül-kasul a világegyetemben, ahogyan mifelénk a nagymamához szokás. Azt is előszeretettel fejtegettem — nem számított, hogy Gábor már hallotta, a lényeg, hogy a többiek is hallják —, hogy ostobaság az efféle témákkal foglalkozó regényeket tudományos-fantasztikus irodalomnak nevezni, hiszen például amit Arthur C. Clarke megírt az *Első* és a *Második Űrodüsszeiában*, túl azon, hogy tudományos, teljességgel magától értetődő és logikus dolog: az űrkutatás akkora léptekkel halad előre, hogy mikorra mi felnőttek leszünk, már nem csupán ez az egy bolygó lesz az emberiség hazája, hanem a szomszédos planétákon is kolóniák fognak élni — könnyen lehet, hogy mi is ezek egyikében múlatjuk majd a csillagidőt. Ám hiába adtam elő nagy pofával és okostojás arc kifejezéssel látszólag Gábornak, valójában mindenki számára ezeket a monológokat, egy ideig senki nem mutatott feléjük érdeklődést, s nem értem célt se velük: nem erősödtek a pozícióim az osztályban.

Ahogy azonban a Halley-üstökös közeledett a Földhöz, egy csapásra minden megváltozott.

A lányokat továbbra is hidegen hagyta a dolog, legföljebb azon sértődtek meg, hogy a fiúk feléjük nyiladozó figyelme egy időre az üstökös és a világűr rejtelméi felé fordult. A tévében egymást követték a csillagászati műsorok, és noha mindegyikben figyelmeztettek arra, hogy a Halley a mi szélességi fokunkról csak alig-alig, legföljebb a legkiválóbb műszerekkel látható, az osztály kozmoszlázban égett. A többiek elkezdtek kivenni azokat a könyveket a könyvtárból, amiket Gábor és én forgattunk pár hónappal korábban, és a szünetekbeni beszélgetések témája a nyugatnémet diszkóegyüttesekről áttevődött a csillagokra. Onnantól fogva egy mondatot se válhattam Gáborral anélkül, hogy valaki — leginkább az enyémhez hasonló kioktató modorban — ne szólt volna közbe.

A dolog nem úgy sült el, ahogyan reméltem: a csillagoktól sem lettem vezéregyéniség. Féltékenység és düh fortyogott bennem. Egy napon a Neoton familia *Halley* című dala az élre került a Pajtás újság slágerlistáján, én pedig összeszedtem az addig az íróasztalom fölött, közvetlenül a kezem ügyében sorakozó csillagászati könyveket, és fölvittem mindet a bordásfal fölé, arra a polcra, amit apám a ritkán avagy egyáltalán nem forgatott köteteknek szánt. Ugyanezzel a lendülettel szétszereltem és elpakoltam a keletnémet távcsöveget. Többet nem is tudtam használni, ugyanis immáron olyan helyen tároltam, ahol az öcsém is hozzáfért. Nem teketóriázott sokat, alaposan megnézte, mit rejt a nagy, színes doboz, néhány lencse nem is került elő.

Gáborékhoz azonban, ha talán ritkábban is, de továbbra is el-elruccantam egy-egy szombat délutánon, ellenben planéták és fényévek helyett inkább már a lányokról és a slágerlistákról beszélgettünk.

Egyszer, amikor a szülei bementek a városba valamiért, Gábor elővette az előszobai szekrény mélyéről az apja légpuskáját. Ez tiltott dolog volt — tudtam róla, hogy létezik, Gábor említette, ám azt is közölte, hogy az apja senkinek nem engedti kézbe venni. Tartottam Tibi bácsitól, mivel nem csak hogy jókora természetű, szép szál ember volt, hanem mert igen haragosan tudott nézni. Ráadásul a légpuskán kívül más fegyvere is volt, lévén, hogy századosi rangban szolgált a városi munkásőr-parancsnokságon.

A légpuskának viszont nem lehetett ellenállni. Azt is fölfeleztük, hogy mivel tudjuk megtölteni: a pártiskola udvara tele volt kicsi és narancs színű bogyókat termő bokrokkal. A bogyó pont beleillett a légpuskába – nagy része narancssárga füstként távozott a csőből, a hegyes magja azonban tüskeként fúródott a bőrbe, ha eltalált.

Egyikünk lőtt, a másikunk szaladt a lövedék elől. Aztán cse-réltünk.

— Figyelj — visítottam, a puskával kezemben, s a pártiskola modern betontömbje több irányból is visszaverte a hangomat —, így kell irtani az ellenforradalmárokat!

Ősz volt. Évfordulós ős. Talán az első olyan alkalom, amikor a tévében 1956-ról beszéltek. Apám feszülten nézte, és én is elcsíptem belőle néhány, az ellenforradalom leveréséről szóló harcias monológot.

Gáborra szegeztem a fegyvert, és arra számítottam, hogy megpróbál elfutni a bogyólövedék elől, ahogyan addig is csináltak. Ám ő nem mozdult. Állt velem szemben, földbe gyökerezett lábakkal, arca elfehéredett, szája zárva maradt.

— Add csak ide azt a puskát!

Tibi bácsi, vagyis ahogyan a munkásőr bajtársak nevezték: Tibi százados magasodott fölém. Szó nélkül, remegő kézzel átadtam neki a tiltott fegyvert. Alig mertem a szemébe nézni. Annyit azért láttam, hogy várakozásaimmal ellentétben nem haragos. Fura és sejtelmes szomorúság volt a tekintetében.

A semmivé pezsgő habok fölött merengve arra gondol, hogy az ilyen palik csúsznak meg az algás kövön, miközben szállodai szobájuk kulcsát szorongatják

Ennyit tehetsz: ne bánd, hogy halak eszik majd
víz foszlatta tetemed, végül is ettél halat
— mennyi fajtát! — te is, eleget.
S horgásztál is, jusson eszedbe!
ritkán került el a szerencse.
Ha ízlesz, emlékezz: hogy dicsérted
a makrelát, lazacot.
Most majd ők csipkednek
a combodból falatot.
Kölcsönkenyér: felfoghatod így.
Amúgy meg mész tovább a láncban:
idővel üledék, majd kőolaj lesz és földgáz,
terelő juhász, csak kívárd.
A halhatatlanság már ilyen, idő
nincs, nem is kell, örülj, hogy megszabadultál
az örök szerelem vagy futó kapcsolat dilemmától
s holnaptól — nem, mától! — gyomrod nem gyötör már,
mert fáj a vacsorától.

↳ Rácz Péter

csak az álom

nézd fentről, de ha messziről nézed,
akár lentről vagy bárhonnan nézheted:
sok bába közt most elvész a megszokott
nem tudom, nyafogom, csak az álom
rejt titkos képességeket, enged szállni,
ejt el, de zuhanva se zúzod szét magad,
a tonnás kövek, mintha díszlet volna,
káprázat így nem téveszt meg, fénylenek
az úr ily meghitt; vagy épp megfog, meghívása:
így kell teli torokból semmit mondani,
úrhajónak — odakintről! — búcsút inteni;
azt, ahol látványok, szív dobbanása,
férfiszemből felcsillanó könny
és sok érzemény között otthon voltál,
persze nem leled; csak az álom hát —
vagy még a drog! ahogy szívást szívás követ:
a valóság ott a kegyetlen szókimondás,
egy hóesés egy telet, egész gyerekkort eltemet
bevallod, oly régen olvastál marno-verseket

nagyon alacsony

két ember sepri az avart
két alacsony nagyon alacsony
szinte törpe kértem őket
jönne nek át hetente szépen
a séta utcából kell
csak átsétálniuk jó fejek
az ablakból lesem őket
de még így is mintha
így is mintha
uruk lennének vagy rabszolgotartó
és parancsom volna ez
levél nem marad utánuk
oly akkurátusan dolgoznak
ráadásul némán
pedig csak magasabb vagyok egy
jó fejjel max. kettővel

↳ *Pollágh Péter*

A Cigaretta

(Dólt)

Nem szó, de dólt.
Egy dólt férfi
nem látszik minden
ablakból, toronyból
is csak egy ilyen van.
Egyenes a nyelve,
pedig elnyomták már,
a csikk nem lesz jó
hasonlat, és ne is
térdelj rá, nem oltár.
Vitatott ékszer.
Toronyóra, láncsal,
nyakára tekerné, ó,
bőgjünk együtt,
a közepszer.

(Aranyka)

A palackból kiugrik a dugó,
illatkatonák, sárga sereg,
igen, banán van a parfümében,
bár nem az a déli típus, most
mégis szünetet tart, nagy korsóval,
de nem óvatlan, lassan issza:
néha jég, néha aranyka,
komló az alapkö, habzó ég a tető,
talán nekem is csurran;
79 cseppben mennyi szín
van, mennyi vak van.

(Kényelmes kék)

Kétszemélyes jármű,
s nincsen kesztyűm,
éget a kormánykerék,
a sebváltó: leáll a történet,
egy dombra lecsücsül,
így is mondhatnám,
de itt nem én döntök.
Kétüléses, ne nézz bele,
színvak mindkét tükre,
szonett-autó, hasadó
anyag hajtja, múzeumból
hoztam, kényelmes kék,
megállt benne az ütő,
kivan mind a 14 kereke.

↳ *Báger Gusztáv*

Akar egy jót aludni?

amint beléptem egy csinos hölgy fogadott
kissé kövér volt de szépnek mondható
át is futott az agyamon hogy férhetnék hozzá
ha megengedné az intim dolgokat
de mire észbe kaptam már egy fotelban ültem
és a szoba egész bensőjében remegni kezdett
rázott a karfa a háttámla
majd vizes borogatás következett
a nő pedig arra kért
engedjem el a karfát ne kapaszkodjak
engedjem el a földi dolgokat
tekintetem emeljem az égre

még soha nem erőltettem így a szemeimet
át akartam lukasztani a plafont
de csak a csillárig és a ventilátorig jutottam
elmém pedig mintha magába nyelte volna
maradék hitem
ekkor ugrottam föl a fotelból
ledobtam magamról a palackokat
kihúzkodtam karomból a tüket
és kirontottam az előszobába
a nő utánam
„a terápia most kezd csak igazán hatni”

az ígért összeg többszörösét nyújtottam át
hogy álmatlanságom ne hassa meg

▮ *Szenti Ernő*
**A nap
 második felében**

Minden veled kapcsolatos dolog érdekel,
 amibe nem tenyerelt bele álmod.
 Most gondolat bűvöl gondolatot.
 Hegymászásra is kiképzett árnyék.

A többség, a szájukat tátók
 a nap második felében félreálltak.
 Recsegni és ropogni is tudott
 a hallomásból ismert történet.

Lelki felüdülés, testi kiköltekezés.
 Félreértést tisztába tevő megjegyzés.
 A színe után a fonákjáról is rajongva
 beszélt a szétszéledt hallgatóságnak.

▮ *Hartay Csaba*
Van más is

Ez volt a legostobább tőlem, hogy megpróbáltam tetszeni.
 Mentem volna ki inkább egy mólóra, mit adnak a víz alatt.
 Nézni volna jó, merengeni egy kertben. Kopár is lehet.
 Lényegtelen tényezők ezek. A macska megint itt sündörög.

Azzal lennék elfoglalva végre, ami nem érdekel.
 Ez az elvárás kezdetektől fogva. És hogy ne beszéljek.
 Az iskolákban végig ezt hajtogatták. Hogy csend legyen.
 Örülök, hogy ezt most itt elmondhattam. De van más is.

A halottak. Mert én is ismertem olyanokat, akik már holtak.
 Jó lenne végre levetkőzni az önsajnálatot.
 Lényeg, hogy velük mi van. Ezt kellene körüljárni.
 De végül ez sem érdekes. Felejtsd el, hogy szeretsz.

Ez az elvárás kezdetektől fogva. Ne érezz, csak menj.
 Hozd és vidd. Légy szállító. Arctalan, fejetlen test.
 Légy test, vezess, továbbíts. És ne beszélj. Ne élj.
 Ne halj, ne legyenek halottaid. Maradj nyugton. Takarodj.